

Finanšu grāmatvedība

Rīga, 2020. gads

Mg.oec. Laila Kelmere

1

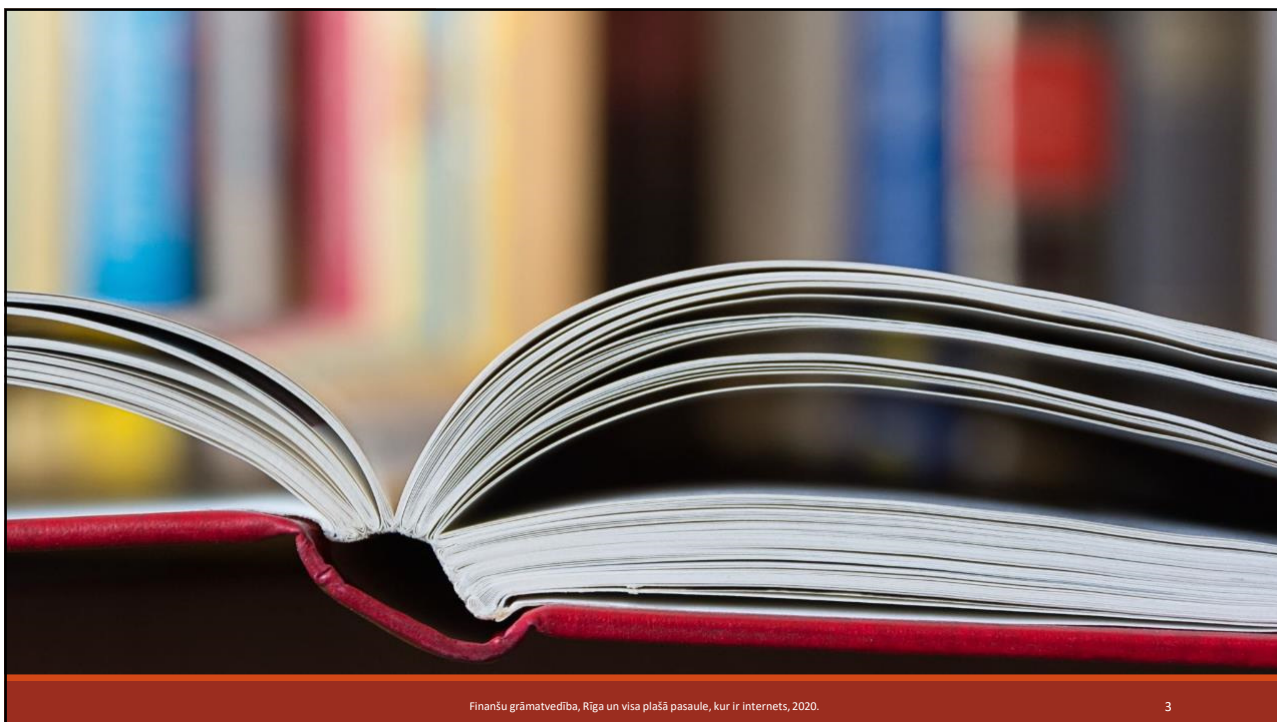
Ievads

1. Iepazīsimies!

2. Nodarbības interneta tiešraidē:

- 1) 27.05.2020., 09:00-12:30
- 2) 29.05.2020., 14:30-18:00
- 3) 03.06.2020., 09:00-12:30
- 4) 04.06.2020., 14:30-18:00
- 5) 09.06.2020., 14:30-18:00
- 6) 10.06.2020., 09:00-12:30
- 7) 16.06.2020., 14:30-18:00
- 8) 17.06.2020., 09:00-12:30

2

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

3

3

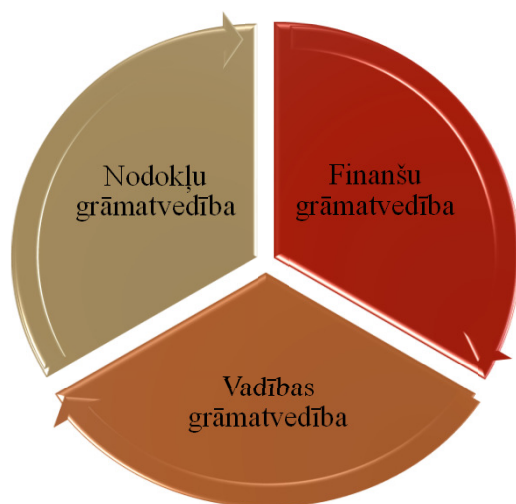
Ievads

PHOTO BY DYLAN NOLTE ON UNSPLASH

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

4

4

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

5

5

Finanšu un vadības grāmatvedības salīdzinošais raksturojums (I)

Rādītāji	Finanšu grāmatvedība	Vadības grāmatvedība
Pārskatu galvenie lietotāji	Ārējie lietotāji	Iekšējie lietotāji
Uzskaites veikšanas obligātums	Saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām	Nosaka uzņēmuma vadība
Uzskaites galvenais mērķis	Finanšu dokumentācijas sagatavošana ārējiem lietotājiem	Informācijas sniegšana vadībai lēmumu pieņemšanai, plānošanai, kontrolei
Laika faktors	Reģistrē jau notikušas operācijas un darījumus (pagātne, tagadne)	Vērsta uz uzņēmuma turpmāko darbību (tagadne, nākotne)
Informācijas apjoms	Finanšu dati par visu uzņēmumu	Dati par uzņēmumu vai to atsevišķām struktūrvienībām
Uzskaites mērvienības	Galvenokārt naudas izteiksmē	Naudas un naturālā izteiksmē
Kontrole	Valsts institūcijas, revidenti	Vadība, iekšējais audits

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

6

6

Finanšu un vadības grāmatvedības salīdzinošais raksturojums (II)

Rādītāji	Finanšu grāmatvedība	Vadības grāmatvedība
Informācijas kritēriji	Objektīva informācija; Uzrāda visu informāciju, kuru var novērtēt naudas vienībās	Relatīvi pareiza un viegli uztverama; uzrāda tikai nepieciešamo informāciju
Informācijas precizitāte	Precīza informācija, neliels skaits aptuvenu vērtējumu	Daudz aptuvenu vērtējumu
Pārskatu sagatavošanas biežums	Saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām (mēnesis, ceturksnis, gads)	Saskaņā ar uzņēmuma mērķiem un uzdevumiem (diena, nedēļa, mēnesis, ceturksnis, gads)
Pārskatu objekti	Uzņēmums kopumā	Atbildības centri
Galvenais mērķis	Patiesa un ticama finansiālā stāvokļa uzrādīšana	Informācija vadībai – lēmumu pieņemšanai, plānošanai, kontrolei
Atbildība	Saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām	Par uzņēmuma darbības galarezultātiem

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

7

7

Gada pārskata periods, struktūra, būtiskākie normatīvie akti

PHOTO BY [JULIETTE LEUFKE](#) ON [UNSPLASH](#)

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

8

8

Gada pārskata sagatavošanas tiesiskais pamats

- Likums “Par grāmatvedību”
- Ministru kabineta 21.10.2003. noteikumi Nr. 585 “Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju”
- Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums (turpmāk – GPKGPL)
- Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumi Nr. 775 “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 775)
- Ministru kabineta 21.06.2016. noteikumi Nr. 399 “Noteikumi par sabiedrību sagatavoto finanšu pārskatu vai konsolidēto finanšu pārskatu elektroniskā noraksta formu”
- Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums
- Ministru kabineta 14.11.2017. noteikumi Nr. 677 “Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi”
- Komerclikums
- u.c.

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums

Nosaka:

- Personas uz kurām likums attiecas
- Gada pārskata periodu un sastāvu
- Bilances shēmu, peļņas vai zaudējuma aprēķina shēmas, naudas plūsmas pārskata shēmas, pašu kapitāla izmaiņu pārskata shēmu
- Īpašus noteikumus atsevišķiem bilances posteņiem un atsevišķiem posteņiem peļņas vai zaudējuma aprēķinā u.c.
- Gada pārskatā iekļauto posteņu novērtēšanas noteikumus
- Finanšu pārskata pielikuma saturu un kritērijus, kas ļauj sagatavot saīsināto gada pārskatu un tā pielikumu
- Vadības ziņojumā iekļaujamo informāciju
- Gada pārskata noformēšanas un parakstīšanas nosacījumus
- Gada pārskata revīziju (pārbaudi) vai ierobežoto pārbaudi u.c.

Uz Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma pamata izdotie normatīvie akti:

- Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumi Nr. 775 «Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi»
- Ministru kabineta 2016. gada 1. jūlija noteikumi Nr. 399 «Noteikumi par sabiedrību sagatavoto finanšu pārskatu vai konsolidēto finanšu pārskatu elektroniskā noraksta formu»

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma subjekti

Jāievēro GPKGPL sagatavojot gada pārskatu

Latvijā reģistrētām komercsabiedrībām, kooperatīvajām sabiedrībām, t.i., akciju sabiedrībām, sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, pilnsabiedrībām, komandītsabiedrībām

Latvijā reģistrētām Eiropas ekonomisko interešu grupām, Eiropas kooperatīvajām sabiedrībām un Eiropas komercsabiedrībām

Individuālajiem uzņēmumiem, zemnieku un zvejnieku saimniecībām, kuru apgrozījums (ieņēmumi) no saimnieciskajiem darījumiem iepriekšējā pārskata gadā pārsniedz 300 000 *euro*

Gada pārskata sagatavošanā jāievēro citi normatīvie akti

(GPKPL uz tiem
neattiecas)

Kreditīestādēm, krājaizdevumu sabiedrībām

Apdrošināšanas sabiedrībām, pārapdrošināšanas sabiedrībām

Privātajiem pensiju fondiem, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām, kā arī alternatīvo ieguldījumu fondiem, kuri dibināti kā komercsabiedrības

Pienākums sagatavot gada pārskatu

- Sabiedrībai ir pienākums sagatavot gada pārskatu par katru pārskata gadu likuma «Par grāmatvedību» izpratnē
- Gada pārskats kā vienots kopums sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma
- Komerksabiedrības darbības apturēšana, pamatojoties uz komersanta lēmumu, neatbrīvo komerksabiedrību no gada pārskata sastādīšanas.

Pārskata periodi (1)

Uzņēmumi, kuri maksā nodokļus vispārējā nodokļu maksāšanas režīmā

- Pārskata gads aptver 12 mēnešus, un parasti tas sakrīt ar kalendāra gadu.
- Citāds pārskata gada sākums un beigas var būt tikai tad, ja to nosaka attiecīgā uzņēmuma statūti, nolikums vai satversme vai personālsabiedrības līgums.
- Pārskata gadu var mainīt. Pārskata gada maiņa ir jāpamato un jāsniedz attiecīgi paskaidrojumi par to gada pārskata pielikumā.
- Jaunizveidota uzņēmuma pirmais pārskata gads var aptvert īsāku vai garāku laika posmu, bet ne vairāk par 18 mēnešiem.

Pārskata periodi (2)

Uzņēmumi, kuri maksā nodokļus vispārējā nodokļu maksāšanas režīmā

- Ja tiek mainīts jau esoša uzņēmuma pārskata gada sākums, pārskata gads nedrīkst būt garāks par 12 mēnešiem.
- Pārskata gads, kurā uzņēmumu reorganizē vai tas izbeidz savu darbību, kā arī pārskata gads, kurā tiek mainīts tā sākums, var būt īsāks par 12 mēnešiem.

Pārskata periodi (3)

Uzņēmumi, kuri maksā Mikrouzņēmumu nodokli (MUN)

- pārskata gads aptver 12 mēnešus un sakrīt ar kalendāra gadu.
- Pārskata gads, kurā mikrouzņēmums uzsāk darbību, izbeidz darbību vai tiek reorganizēts, var būt īsāks par 12 mēnešiem, bet beidzas ne vēlāk kā kalendāra gada 31.decembrī.

Darbības turpināšanas vai izbeigšanas princips

Darbības turpināšana:

- Paredz darboties arī turpmāk
- Nav uzsākts likvidācijas process
- Maksātnespējas procesā administrators lemj par parādnieka saimnieciskās darbības turpināšanu pilnā vai ierobežotā apjomā

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums un uz tā pamata izdotie MK noteikumi

Darbības neturpināšana:

- Uzsākts likvidācijas process
- Pasludināta maksātnespēja un administrators ir pieņēmis lēmumu par parādnieka saimnieciskās darbības neturpināšanu

MK 21.10.2003. noteikumus Nr.583 «Uzņēmuma mantas, arī prasījumu un saistību novērtēšana grāmatvedībā un atspoguļošana finanšu pārskatos, ja uzņēmuma vai tā struktūrvienības darbība tiek izbeigta»

Kapitālsabiedrību iedalījums

Kritēriji	Maza mikrosabiedrība**	Mikrosabiedrība*	Maza sabiedrība*	Vidēja sabiedrība*	Liela sabiedrība
Bilances kopsumma (EUR)	50 000	350 000	4 000 000	20 000 000	Ja bilances datumā pārsniedz vismaz divas no trim vidējai sabiedrībai minēto kritēriju robežvērtībām
Neto apgrozījums (EUR)	100 000	700 000	8 000 000	40 000 000	
Vidējais darbinieku skaits pārskata gadā	5	10	50	250	

* Ja bilances datumā nepārsniedz vismaz divas no trim turpmāk minēto kritēriju robežvērtībām

** GPKGPL 58.p.

Kritēriji

Bilances kopsumma

Bilances shēmas visu aktīva posteņu kopsumma (skatīt bilances veidlapu)

Neto apgrozījums

PZA shēmas postenis «Neto apgrozījums» vai «Ieņēmumu kopsumma», ņemto vērtā arī citos posteņos norādītos ieņēmumus

Vidējais darbinieku skaits

aprēķina, saskaitot sabiedrībā strādājošos darbiniekus pārskata gada katra mēneša pēdējā datumā un summu dalot ar mēnešu skaitu pārskata gadā

Sabiedrību kategoriju iedalījums nosaka finanšu pārskata sastāvu

Gada pārskats

Finanšu pārskats +
vadības ziņojums

Finanšu pārskats

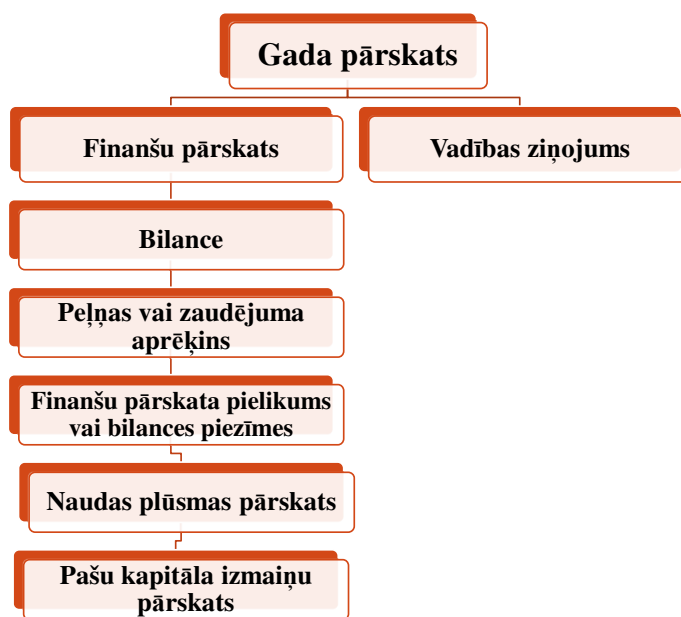
Bilance + peļņas vai
zaudējuma aprēķins +
naudas plūsmas
pārskats + pašu
kapitāla izmaiņu
pārskats + finanšu
pārskata pielikums

Vadības ziņojums

par sabiedrības
attīstību, darbības
finansiālajiem
rezultātiem, finansiālo
stāvokli, būtiskiem
riskiem un
neskaidriem
apstākļiem

Vidējas un lielas sabiedrības gada pārskata sastāvs

Mikrosabiedrības un mazas sabiedrības
gada pārskata sastāvs

Autores veidots attēls. Datu avots: Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums.

Bilances struktūra

Bilance ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā norāda sabiedrības līdzekļu un to avotu (aktīvu un pasīvu) atlikumu bilances datumā.

Aktīvs (līdzekļi)	Pasīvs (līdzekļu avoti)
Ilgtermiņa ieguldījumi	Pašu kapitāls
Apgrozāmie līdzekļi	Saistības
	■ Ilgtermiņa
	■ Īstermiņa

$$\text{Aktīvs} = \text{Pasīvs}$$

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

23

23

Peļņas vai zaudējuma aprēķina struktūra

Peļņas vai zaudējuma aprēķins ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā norāda sabiedrības ieņēmumus un izmaksas, kā arī pārskata gadā iegūto peļņu vai radušos zaudējumus.

- + Neto apgrozījums
- Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas
- Pārdošanas un administrācijas izmaksas
- + Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi
- Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas
- + Citi ieņēmumu posteņi
- Citi izmaksu posteņi

Peļņa vai zaudējumi

Divas peļņas vai zaudējuma aprēķina shēmas.

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

24

24

Finanšu pārskata pielikums

Finanšu pārskata pielikums ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā sabiedrība sniedz:

- skaidrojumus,
- salīdzinājumus,
- detalizācijas un
- pamatojumus saistībā ar citās finanšu pārskata sastāvdaļās norādīto informāciju,
- kā arī papildu informāciju, kas nepieciešama patiesa un skaidra priekšstata sniegšanai.

Naudas plūsmas pārskata struktūra

Naudas plūsmas pārskats ir finanšu pārskatu sastāvdaļa, kuras posteņos atsevišķi norāda naudas plūsmas, kas radušās no sabiedrības:

- pamatdarbības,
- ieguldīšanas darbības un no
- finansēšanas darbības,

kā arī naudas un tās ekvivalentu pieaugumu vai samazinājumu un atlikumus.

Divas naudas plūsmas pārskata shēmas.

Pašu kapitāla izmaiņu pārskata struktūra

Pašu kapitāla izmaiņu pārskats ir finanšu pārskata sastāvdaļa, kurā sniedz datus par sabiedrības:

- pašu kapitāla un tā sastāvdaļu apjoma izmaiņām noteiktu saimniecisko darījumu ietekmē pārskata gadā,
- kā arī par šā perioda peļņas vai zaudējumu kopsummu, tajā ietverot arī tieši pašu kapitālā ieskaitītās vai no tā norakstītās summas.

Viena pašu kapitāla izmaiņu pārskata shēma.

Finanšu pārskata sastāvdaļu shēmas un to maiņa (1)

- Bilance – GPKGPL 1.pielikums;
- PZA – GPKGPL 2. vai 3.pielikums;
- Naudas plūsmas pārskats – GPKGPL 4. vai 5.pielikums;
- Pašu kapitāla izmaiņu pārskats – GPKGPL 6.pielikums.
- Peļņas vai zaudējumu aprēķina, kā arī naudas plūsmas pārskata sagatavošanai izmantoto shēmu nedrīkst mainīt salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata gadu (attiecīgo finanšu pārskata sastāvdaļu pēc vienas un tās pašas shēmas sagatavo vismaz divus pārskata gadus pēc kārtas)

Finanšu pārskata sastāvdaļu shēmas un to maiņa (2)

- Izņēmuma gadījumos var nepiemērot iepriekš minēto, ja attiecīgās finanšu pārskata sastāvdaļas shēmas maiņas pamatojums ir skaidra un patiesa priekšstata sniegšana atbilstoši GPKGPL 13.panta otrās daļas noteikumiem.
- Uz attiecīgās finanšu pārskata sastāvdaļas shēmas maiņu norāda finanšu pārskata pielikumā un paskaidro šīs maiņas iemeslu.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatprincipi (1)

- Gada pārskatu sagatavo latviešu valodā.
- Gada pārskatā par vērtības mēru lieto *euro* un skaitļus noapaļo līdz veseliem skaitļiem (*euro*).
- Grāmatvedībā izmantojamais ārvalstu valūtas kurss ir Eiropas Centrālās bankas publicētais *euro* atsauces kurss, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmanto pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatprincipi (1)

Saskaņā ar GPKGPL:

- Pieņem, ka sabiedrība darbosies arī turpmāk (darbības turpināšanas princips);
- Izmanto to pašu grāmatvedības politiku un novērtēšanas metodes, kuras izmantotas iepriekšējā pārskata gadā;
- Finanšu pārskatā posteņus atzīst un novērtē, izmantojot piesardzības principu, jo īpaši ievērojot šādus nosacījumus:
 - finanšu pārskatā iekļauj tikai līdz bilances datumam iegūto peļņu;
 - ņem vērā visas saistības, kā arī paredzamās riska summas un zaudējumus, kas radušies pārskata gadā vai iepriekšējos gados, arī tad, ja tie kļuvuši zināmi laikposmā starp bilances datumu un dienu, kad gada pārskatu paraksta valde vai tās pilnvarotas valdes loceklis vai pārvaldes institūcija un grāmatvedis vai ārpakalpojuma grāmatvedis.

Iepriekšējā pārskata gada skaitļi

- Katram postenim norāda attiecīgo kārtējā pārskata gada un arī iepriekšējā pārskata gada skaitli
- Posteni, kurā nav skaitļa, norāda tikai tad, ja iepriekšējā gada pārskatā ir bijis attiecīgs postenis ar skaitli

Pamatprasība

- Finanšu pārskatam ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem (aktīviem), saistībām, finansiālo stāvokli un peļņu vai zaudējumiem, bet vidējas sabiedrības un lielas sabiedrības gada pārskatam — arī par naudas plūsmu. (GPKGPL, 13.p.2.d.)
- Ja atbilstoši šim likumam sagatavotā finanšu pārskatā ietvertā informācija nedod pietiekami patiesu un skaidru priekšstatu par sabiedrību, sniedz papildu informāciju finanšu pārskata pielikumā. (GPKGPL, 13.p.3.d)

Grāmatvedības cikls

- Grāmatvedības cikls ietver vairākus secīgus grāmatvedības darba posmus, kurus veicot iegūst finanšu pārskatus par attiecīgo pārskata periodu (mēnesi, ceturksni vai gadu).
- Pilns grāmatvedības cikls attiecas uz pārskata gadu, un tajā ir šādi galvenie grāmatvedības darba posmi:
 - grāmatvedības kontu atvēršana;
 - uzņēmuma saimniecisko darījumu analīze un iegrāmatošana;
 - grāmatvedības kontu atlikumu aprēķināšana;
 - grāmatvedības kontu apgrozījumu un atlikumu pārskata sagatavošana;
 - koriģējošo ierakstu iegrāmatošana;
 - slēguma ierakstu iegrāmatošana;
 - finanšu pārskatu sagatavošana.

Ilgtermiņa ieguldījumi

Photo by Joel Filipe on Unsplash

35

FINANŠU GRĀMATVEDĪBA, RĪGA UN VISA PLAŠĀ PASAULE, KUR IR INTERNETS, 2020.

35

Ilgtermiņa ieguldījumi, pamatprincipi (1)

Definīcija (GPKGPL 16.p.)

- Ilgtermiņa ieguldījumi ir līdzekļi, kas paredzēti ilgai lietošanai (ilgāk par 12 mēnešiem pēc attiecīgā pārskata gada beigām) vai ieguldīti ilglietojamā īpašumā. Citi līdzekļi ir apgrozāmie līdzekļi.

Mērķis

- Izveidot uzņēmuma saimnieciskajai darbībai nepieciešamo materiāli tehnisko bāzi, kas nodrošina ienākumu gūšanu ilgākā laika periodā.

Iedalījums

- Konkrētu aktīva objektu norāda bilancē ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu sastāvā atkarībā no mērķa, kādam tas paredzēts.

36

Ilgtermiņa ieguldījumi, pamatprincipi (2)

- Ilgtermiņa ieguldījuma sākotnējā vērtība atbilst iegādes izmaksām vai ražošanas pašizmaksai.
- **Iegādes izmaksas** ir preces vai pakalpojuma pirkšanas cena (atskaitot saņemtās atlaides), kurai pieskaitīti ar pirkumu saistītie papildu izdevumi.
- **Ražošanas pašizmaksa** ir izejvielu, pamatmateriālu un palīgmateriālu iegādes izmaksas un citi izdevumi, kas ir tieši saistīti ar attiecīgā objekta izgatavošanu. Ražošanas pašizmaksā drīkst iekļaut arī tādu izmaksu daļas, kas ir netieši saistītas ar objekta izgatavošanu, ja vien šīs izmaksas ir attiecināmas uz to pašu laikposmu.

Ilgtermiņa ieguldījumi, pamatprincipi (3)

- **Sabiedrības grāmatvedības politikā nosaka** nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu novērtēšanas un vērtības samazinājuma vai nolietojuma aprēķināšanas metodes:
 - Lineārā metode – nemateriāliem ieguldījumiem un pamatlīdzekļiem
 - Degresīvās metodes – tikai pamatlīdzekļiem
 - No pamatlīdzekļu lietošanas intensitātes atkarīgās metodes – tikai pamatlīdzekļiem
- **Lietderīgās lietošanas laiku** finanšu grāmatvedībā nosaka sabiedrības vadība.
- **Ieguldījuma īpašumus, bioloģiskos aktīvus un pārdošanai turētus ilgtermiņa ieguldījumus** amortizācijai (vērtības samazinājuma korekcijām) nepakļauj, tos novērtē patiesā vērtībā ievērojot Starptautiskos grāmatvedības standartos noteikto.

Ilgtermiņa ieguldījumi, pamatprincipi (4)

Ilgtermiņa ieguldījumu objekta vērtības samazinājuma korekcijas:

- Ilgtermiņa ieguldījumu objekta ar ierobežotu lietderīgās lietošanas laiku **sākotnējo vērtību pakāpeniski samazina** šim objektam paredzētajā **lietderīgās lietošanas laikā**.
 - Nemateriālo ieguldījumu objektam – ikgadējā vērtības norakstīšana.
 - Pamatlīdzekļu objektam — ikgadējā nolietojuma aprēķināšana.
- Zemesgabalam lietderīgās lietošanas laiks nav ierobežots un tā sākotnējo vērtību nepakļauj vērtības samazinājuma korekcijām.
- Ilgtermiņa ieguldījumus bilancē norāda neto vērtībā, kuru aprēķina, no tā sākotnējās vērtības, atskaitot uzkrāto nolietojumu un visus veiktos vērtības norakstījumus.

Kopsavilkums par ilgtermiņa ieguldījumiem:

- to lietošanas laiks saimnieciskajā darbībā ir ilgāks par vienu gadu vai tie ir ieguldīti ilglietojamā īpašumā;
- to iegādes vai izveidošanas izmaksas kompensē pakāpeniski tiem noteiktā lietderīgās lietošanas laikā;
- ilgtermiņa ieguldījumu pakāpenisko vērtības samazinājumu (nolietojumu) iekļauj saimnieciskās darbības izmaksās atbilstoši sabiedrības vadības apstiprinātiem nolietojuma normatīviem;
- pārskata gada bilancē tos uzrāda atlikušajā vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālie ieguldījumi

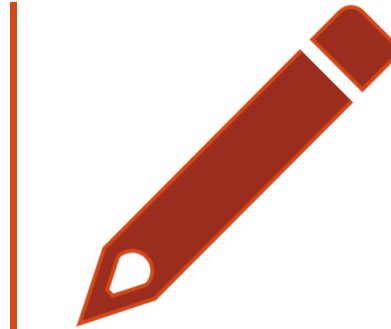
- Nemateriālie ieguldījumi — **bezķermeniskas lietas, kas nav finanšu aktīvi un atbilst abiem šādiem klasifikācijas kritērijiem:**
 - a) tās iespējams nošķirt vai atdalīt no sabiedrības un pārdot, nodot, licencēt, iznomāt vai apmainīt (individuāli vai kopā ar citu saistību vai aktīvu) vai tās ir radušās no līguma vai citām tiesībām neatkarīgi no tā, vai šīs tiesības ir nododamas vai nošķiramas no sabiedrības vai no citām tiesībām un pienākumiem,
 - b) tās sabiedrība paredz izmantot ilgāk par vienu gadu un sagaida, ka no šo lietu turēšanas tiks saņemti saimnieciskie labumi.
- **Ja ir šaubas** par to, vai aktīvs, kuru sabiedrība iegādājusies vienlaikus ar pamatlīdzekli, atbilst nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas kritērijiem, noskaidro, vai pamatlīdzeklis var darboties bez šā aktīva.

Attīstības izmaksas

- **Attīstības izmaksas** - var iekļaut bilanci (kapitalizēt) ar nosacījumu, ka tikmēr, **kamēr attīstības izmaksu objekta sākotnējā vērtība nav pilnībā norakstīta, peļņas sadale nenotiek, ja vien** sadalei pieejamo rezervju un iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas summa nav vismaz vienāda ar attīstības izmaksu sākotnējās vērtības nenorakstīto summu.
- Izmaksas, par veiktajiem pētniecības vai attīstības pasākumiem vai jauna nemateriālo ieguldījumu objekta (piemēram, datorprogrammas vai preču zīmes) izveidošanas projekta pētniecības vai attīstības posmā, parasti neatbilst GPKGPL noteiktajiem nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas kritērijiem. Tādēļ tās noraksta tajā pārskata gadā, kad tās radušās, iekļaujot attiecīgā gada peļņas vai zaudējumu aprēķinā (izņemot, ja spēj pierādīt un izpildīt MK not. 775 202.p.).

Licences u.c.

- **Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības** – tikai par atlīdzību iegūtas tiesības drīkst norādīt šajā bilances postenī.
 - Koncesija - līgums ar valsti vai pašvaldību, kas paredz uz noteiktiem nosacījumiem nodot juridiskai personai noteiktu laiku izmantot dabas bagātības.
 - Patents - valsts iestāžu izdots dokuments, kas apliecina izgudrotāja tiesības uz savu izgudrojumu.
 - Licence - autora vai autora tiesību īpašnieka atļauja par samaksu izmantot ar likumu aizsargātu izgudrojumu, literatūras vai mākslas darbus, ko aizsargā autortiesības. Licence ir arī valsts institūciju, pašvaldību, profesionālo apvienību izdota atļauja kādas uzņēmējdarbības veikšanai (tirdzniecībai ar alkoholu u.c.).
 - Preču zīmes - noteiktā kārtībā reģistrēts apzīmējums, ko lieto uz preces, lai viena ražotāja preci atšķirtu no citas.

Uzdevumi – par licencēm

1. piemērs, 2. piemērs

Nemateriālā vērtība (1)

- **Nemateriālā vērtība** – norāda ar sabiedrības iegādi saistītus izdevumus, ja tos nav iespējams attiecināt uz citiem bilances aktīva posteņiem, turklāt tikai tādā apmērā, kādā nemateriālā vērtība iegādāta par atlīdzību.
- Ieguvēja (pircēja) sabiedrība grāmatvedībā grāmatojumus izdara pamatojoties uz pirkuma līgumu un tam pievienotiem inventarizācijas sarakstiem, kuros uzrādīta pārņemtā manta, nauda, parādi.
- Iegādātā uzņēmuma līdzekļu un saistību (parādu) reālo vērtību nosaka neatkarīgi eksperti.

Nemateriālā vērtība (2)

- No inventarizācijas sarakstiem sabiedrība ieņemamo:
 - Debetā attiecīgos kontos – pārņemto mantu, naudu, debitoru parākus
 - Kredītā – 5.grupas kontos pārņemtās saistības, samaksāto naudu vai samaksai nodotos vērtspapīrus
- Starpība starp iegādātās sabiedrības aktīvu (līdzekļu) kopsummu, no kuras atskaitītas saistības ir tīro aktīvu vērtība (uzņēmuma nemateriālā vērtība).

Nemateriālā vērtība (3)

- Pozitīva nemateriālā vērtība (goodwill)

Iegādes izmaksas- (Iegādātās sabiedrības aktīvi – Pārņemtās saistības) = Pozitīva summa

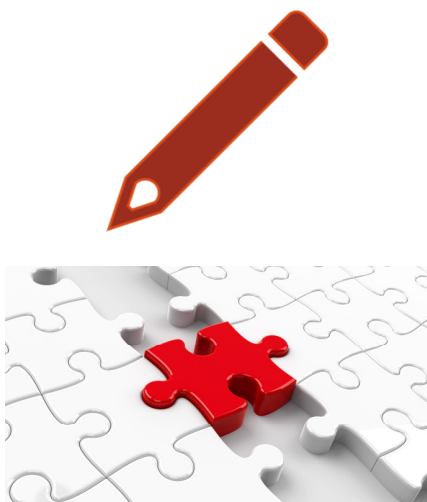
Grāmato aktīva kontā 1130 Nemateriālā vērtība debetā.

- Uzskaitīto nemateriālo vērtību sistemātiski noraksta izdevumos lietderīgā lietošana laikā (D7410 K1190)
- Negatīva nemateriālā vērtība (badwill)

Iegādes izmaksas- (Iegādātās sabiedrības aktīvi – Pārņemtās saistības) = Negatīva summa

Grāmato pasīva kontā 5910 Nākamo periodu ieņēmumi kredītā.

- Negatīvā vērtība tiks atgūta kā ienākums, pārdodot par tirgus cenu attiecīgos aktīvus, vai arī no ilgtermiņa aktīviem, veicot mazākus nolietojuma norakstījumus lietderīgās lietošanas laikā (D5910 K6710)

Uzdevums – nemateriālā vērtība

3. piemērs

Paldies par uzmanību un tikšanos!

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā
pasaule, kur ir internets,
27.05.-17.06.2020.

Autore/lektore:
Laila Kelmere
Mg.oec., zinātniskā grāda
pretendente ekonomikā,
LLU vieslektore, GFK docente,
EKA vieslektore, SIA
«L.Kelmeres birojs» valdes
locekle, galvenā grāmatvede SIA
«Latvian Retail Management»
E-pasts: laila.kelmere@gmail.com
Tālrunis: +371 29366193